

POSTANOWIENIE

21 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 21 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
w W.

przeciwko K.M.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z 26 listopada 2024 r., I AGa 22/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża kosztami postępowania kasacyjnego powoda,
pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 listopada 2024 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 19 grudnia 2023 r. oddalającego jego powództwo o zasądzenie od pozwanego kwoty 1 145 541,58 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 14 kwietnia 2022 r. do dnia zapłaty.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, powód wskazał przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17,

niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

Skarżący nie wykazał tego rodzaju nieprawidłowości zaskarżonego wyroku. Uzasadniając wniosek w tej części podniósł, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż pozew został złożony przed upływem okresu przedawnienia, a zarzut przedawnienia został błędnie uwzględniony, ponieważ Sąd II instancji nie rozpoznał apelacji w granicach jej zaskarżenia, przez co nie został w sprawie uwzględniony dowód zgłoszony w pozwie z 13 kwietnia 2022 r. w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Szczecinie w sprawie XII GU 134/16 z 21.12.2016 r. w sprawie z wniosku dłużnika S. S.A. oraz postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie Wydział XII Gospodarczy, XII Gzd 15/16 z dnia 7 marca 2017 r. wraz z uzasadnieniem. Tym samym przeprowadzona kontrola instancyjna jest iluzoryczna. W sprawie błędnie zastosowana została prekluzja procesowa/dowodowa, wskutek czego Sąd II instancji, jak i Sąd I instancji błędnie przyjął datę, od kiedy liczy się bieg okresu przedawnienia z art. 442¹ k.c., jak również błędnie przyjęty został okres przedawnienia, przez co nastąpiło błędne uwzględnienie zarzutu przedawnienia, a tym samym nie doszło do rozpoznania istoty sprawy. Wskazał również, że z dowodu powołanego przez powoda w pozwie w postaci postanowienia z dnia 7 marca 2017 r. wraz z uzasadnieniem jednoznacznie wynika, że zaniechanie pozwanego w złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości spółki S. S.A. w S. miało charakter zawiniony, a podstawy do ogłoszenia upadłości Spółki nastąpiły najpóźniej w grudniu 2015 r. Postanowienie to szczegółowo określa przesłanki pozwalające na ustalenia znamion przedmiotowych i podmiotowych przestępstwa. Zatem zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem do sądu należała ocena - dokonywana na potrzeby ustalenia długości terminu przedawnienia - czy czyn niedozwolony stanowi przestępstwo.

Odnosząc się do powyższej argumentacji, należy wskazać, że nieprawidłowa - zdaniem skarżącego - ocena określonych dowodów nie jest równoznaczna z nierozpoznaniem istoty sprawy czy też nierozpoznaniem apelacji w granicach jej zaskarżenia. Dowody w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Szczecinie z 21 grudnia 2016 r. w sprawie XII GU 134/16 z uzasadnieniem oraz postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z 7 marca 2017 r. w sprawie

XII Gzd 15/16 z uzasadnieniem były źródłem czynionych w sprawie ustaleń faktycznych. Zarzucane przez skarżącego nieuwzględnienie przez Sąd Apelacyjny powyższych dowodów w istocie wyraża w okolicznościach sprawy zarzut nieustalenia na ich podstawie faktu popełnienia przez pozwanego przestępstwa, a tym samym wkracza w materię niedopuszczalną w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Ponadto twierdzenie o popełnieniu przez pozwanego przestępstwa nie zostało podniesione przez powoda w piśmie z 19 września 2022 r., do którego złożenia został zobowiązany. Zgodnie zaś z nałożonym na powoda zobowiązaniem (zarządzenie z 12 sierpnia 2022 r.; zobowiązanie z 16 sierpnia 2022 r.) był zobligowany złożyć pismo przygotowawcze zawierające ustosunkowanie się do twierdzeń i zarzutów zawartych w odpowiedzi na pozew oraz do podania wszystkich twierdzeń i dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia pod rygorem utraty prawa do ich powoływania w toku dalszego postępowania. Twierdzenie dotyczące popełnienia przez pozwanego przestępstwa powód podniósł dopiero na rozprawie 19 grudnia 2023 r. Zarządzenie z 11 maja 2023 r. (zobowiązanie z 22 maja 2022 r.) nie dotyczyło powoda, tylko pozwanego i obligowało właśnie tę stronę do ustosunkowania się do pisma powoda z 19 września 2022 r. i podania wszystkich twierdzeń i dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia pod rygorem utraty prawa do ich powoływania.

Argumentacja wniosku nie przekonuje w konsekwencji o oczywistej zasadności zarzutu naruszenia art. 378 k.p.c. ani zarzutu naruszenia art. 458⁵ § 3 i 4 oraz 205³ k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.; z 9

kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, niepubl. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.). Konstrukcja istotnego zagadnienia prawnego jako przyczyna kasacyjna z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinna odpowiadać wymogom zagadnienia prawnego, o którym mowa w art. 390 § 1 k.p.c. (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.).

W uzasadnieniu tej części wniosku skarżący podał, że na kanwie niniejszej sprawy istotnym zagadnieniem jest kwestia momentu uzyskania wiedzy o osobie obowiązanej do naprawienia szkody w związku z odpowiedzialnością w trybie art. 21 p.u., która to okoliczność ma znaczenie dla określania początku biegu okresu przedawnienia, o którym mowa w art. 442¹ § 1 i 2 k.c. Argumentował następnie, że wyrażone w sprawie stanowisko Sądu Apelacyjnego, zgodnie z którym data umorzenia postępowania egzekucyjnego przesądza o początku biegu przedawnienia, gdyż w tej dacie znał również osobę lub osoby odpowiedzialne za szkodę w związku z jawnymi wpisami w KRS, jest nieprawidłowe. Podnosił, że wpisy w KRS nie pozwalają przesądzić, która z osób ponosi odpowiedzialność za szkodę w sposób zawiniony, a to jest kluczowa przesłanka odpowiedzialności z art. 21 p.u. Nie zawsze bowiem członkowi zarządu można z góry przypisać winę za niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości, członek zarządu, w myśl art. 21 § 3 zd. 1 *in fine* p.u. może uwolnić się od odpowiedzialności. Jeśli zatem pozwany członek zarządu w postępowaniu sądowym wykaże przesłanki ekskulpacyjne i powództwo zostanie oddalone, to powód w myśl art. 98 k.p.c. uznawany jest za stronę przegrywającą ze wszystkimi tego konsekwencjami. Skarżący wskazywał następnie, że nie można odmawiać Funduszowi podejmowania działań mających na celu wykluczenie sytuacji, w których z roszczeniem z art. 21 § 3 p.u. wystąpi przeciwko członkowi zarządu wpisanemu do KRS, który należy do kręgu osób objętych dyspozycją art. 21 § 3 p.u. zd. 1 *in fine*. Możliwość ustalenia w oparciu o

wpisy w Krajowym Rejestrze Sądowym, członków zarządu sprawujących zarząd w okresie, kiedy powstały zobowiązania pracownicze, nie przesądza o tym, że w istocie są to osoby, które ponoszą odpowiedzialność za powstałą szkodę. Jeżeli w tym celu niezbędne są dodatkowe ustalenia, pozwalające zweryfikować, czy członkowie zarządu należą do kręgu osób objętych dyspozycją art. 21 § 3 k.s.h. i ponoszących winę za powstałą szkodę, to jednak poszkodowanemu osoba obowiązana do naprawienia szkody staje się znana po przeprowadzeniu tych ustaleń. W przedmiotowej sprawie ma to o tyle istotne znaczenie, że dopiero po uzyskaniu w dniu 1 sierpnia 2019 r. odpisu postanowienia z dnia 7 marca 2017 r. (wraz z odpisem postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 22 września 2017 r. w sprawie VIII Ga 323/17) powód uzyskał wiedzę o osobie obowiązanej do naprawienia szkody, tj. o osobie, która należy do kręgu osób objętych działaniem dyspozycji art. 21 § 3 p.u., a jej zaniechanie ma charakter zawiniony. To z kolei oznacza, że licząc trzyletni termin przedawnienia z art. 442¹ § 1 k.c. od daty uzyskania tej wiedzy, tj. od 1 sierpnia 2019 r., koniec terminu przedawnienia przypadał na ostatni dzień kalendarzowy 2022 r., a więc pozew złożony 13 kwietnia 2022 r. nie był składany w warunkach przedawnienia roszczenia z art. 21 § 3 p.u.

Z przedstawionej przez skarżącego argumentacji nie wynika, że w sprawie zachodzi istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Wynika z niej jedynie, że skarżący podważa stanowisko wyrażone w sprawie przez Sąd Apelacyjny. Ponadto kwestia przesądzenia przesłanek odpowiedzialności z art. 21 p.u. należy do postępowania o szkodę zainicjowanego powództwem opartym o ten właśnie przepis, co wskazuje sam skarżący we wniosku. Dzień pozyskania przez skarżącego orzeczeń sądowych w sprawach o orzeczenie wobec członka zarządu zakazów na podstawie art. 373 p.u. można jedynie traktować jako dzień pozyskania przez skarżącego ewentualnych ułatwień dowodowych w postępowaniu zainicjowanym w niniejszej sprawie. Nie jest on jednak tożsamy z dniem dowiedzenia się przez poszkodowanego o osobie obowiązanej do naprawienia szkody albo dniem, w którym mógł on przy zachowaniu należytej staranności dowiedzieć się o osobie obowiązanej do naprawienia szkody w rozumieniu art. 442¹ § 1 k.c.

Nie występuje również istotne zagadnienie prawne, które jak wskazał skarżący, dotyczy kwestii wystąpienia sytuacji, gdy z powodu siły wyższej uprawniony nie może dochodzić swoich roszczeń, która to kwestia powstaje na tle okoliczności związanych z ogłoszeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego i następnie stanu epidemii.

Skarżący powołał się na dodatkowe obowiązki realizowane przez wojewódzkie urzędy pracy w czasie epidemii. Podniósł, że nie wymaga szczególnego dowodu to, iż w okresie od 31 marca 2020 r. (wejście w życie art. 15g ustawy covid19) do 30 czerwca 2021 r. (art. 15gh ustawy covid19) priorytetem urzędów było rozpoznawanie wniosków przedsiębiorców w trybie przepisów ustawy covid19. Wszyscy pracownicy wojewódzkich urzędów pracy wykonujący zadania określone w ustawie o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy oraz ustawie z dnia 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 669), w tym zadania w zakresie dochodzenia zwrotu wypłaconych świadczeń pracowniczych, w pierwszej kolejności realizowali zadania w zakresie wypłaty świadczeń z FGŚP, określonych w ustawie covid19, co automatycznie, ze względu na ilość wpływających i rozpatrywanych wniosków, wiązało się z niemożnością dochodzenia w tym czasie roszczeń z art. 23 uorprnp. Zdaniem skarżącego powstaje zatem pytanie, czy niezależnie od wprowadzania nadzwyczajnych ograniczeń w funkcjonowaniu, m.in. podmiotów publicznych (lockdown-y, wprowadzanie pracy zdalnej, braki kadrowe wywoływane nieobecnością z powodu kwarantann, opieki nad dzieckiem, itp.), nałożenie nadzwyczajnych zadań, co najmniej w okresie od 31 marca 2020 r. do 30 czerwca 2021 r., w czasie epidemii, która wyczerpywała znamiona siły wyższej w rozumieniu art. 121 pkt 4 k.c., nie przesądza, w myśl art. 121 pkt 4 k.c., o zawieszeniu biegu przedawnienia roszczenia z art. 21 § 3 p.u. w przypadku powodowego Funduszu. Tym bardziej, że w orzecznictwie czas epidemii jest wskazywany niewątpliwie jako okres występowania siły wyższej.

Zgodnie z art. 121 pkt 4 k.c. bieg przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu co do wszelkich roszczeń, gdy z powodu siły wyższej uprawniony nie może ich dochodzić przed sądem lub innym organem

powołanym do rozpoznawania spraw danego rodzaju - przez czas trwania przeszkody. Sąd Apelacyjny stwierdził, że skarżący nie wykazał, iż stan epidemii czy zagrożenia epidemiologicznego uniemożliwiły mu wytoczenie powództwa w 2020 r., a powołał się wyłącznie na ogólne informacje dotyczące wpływu pandemii na działalność urzędu, nie udowadniając - wbrew wymogowi wynikającemu z art. 6 k.c. - że w tej konkretnej sytuacji wytoczenie powództwa przed upływem terminu przedawnienia nie było możliwe z przyczyn od powoda niezależnych. Zwrócił przy tym uwagę, że w okresie ograniczenia normalnego funkcjonowania urzędu, które obowiązywało od 20 grudnia 2021 r. do 1 marca 2022 r. nie było przeszkód, aby powód wystosował do pozwanego wezwanie do zapłaty należności dochodzonych w sprawie.

W świetle ujawnionej w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia motywacji Sądu Apelacyjnego wątpliwości skarżącego dotyczące art. 121 pkt 4 k.c. ocenić należy jako jednoznacznie osadzone w stanie faktycznym sprawy i zmierzające jedynie do weryfikacji stanowiska prawnego wyrażonego *in casu* przez Sąd Apelacyjny. Nie przedstawiają one problemu o charakterze abstrakcyjnym, którego rozstrzygnięcie przyczyniałoby się do realizacji publicznoprawnych celów skargi kasacyjnej. Wątpliwości te nie są w konsekwencji istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Roman Trzaskowski

(K.L.)

[a.]